

Vobořil, Ladislav

Cvičebnice překladu pro rusisty – potřetí

Opera Slavica. 2007, vol. 17, iss. 4, pp. 56-57

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117149>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Cvičebnice překladu pro rusisty – *potřeti*

Olomoucké rusistické pracoviště je tradičně známo produkcí vlastních učebních skript pro výuku překladatelských a tlumočnických disciplín. Jejich vznik byl motivován jednak novými požadavky studijních programů Ruštiny se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast a Odborné ruštiny pro hospodářskou sféru, ale především absencí výukových textů podobného typu pro vysokoškolské vzdělávání rusistů v naší republice vůbec.

V r. 2007 vychází již třetí z nové řady skript Cvičebnice překladu pro rusisty III (Sociální politika) autorek doc. Evy Vysloužilové, CSc., PhDr. Mileny Machalové a doc. Zdeňky Vychodilové, CSc., VUP Olomouc, 2006, 337 s., ISBN 80-244-1533-X. Recenze na předcházející dva díly mj. viz Brandner, A.: *Vysloužilová, E. – Flídrová, H. – Machalová, M. – Vychodilová, Z.: Cvičebnice překladu pro rusisty I. Politika – Ekonomika.* Univerzita Palackého, Olomouc 2002, 291 s. In: Opera Slavica XII, 2002, č. 4, s. 60-61; Vobořil, L.: *Vysloužilová, E., Machalová, M.: Cvičebnice překladu pro rusisty II. Cestovní ruch • Turistika.* Olomouc 2003. In: Opera Slavica XIV., 2004, č. 4, s. 64-65.

Recenzovaná publikace zúročuje více než desetileté praktické zkušenosti s výukou překladu a doprovodného tlumočení na olomoucké rusistice, jejíž základní krédo autorky shrnují v úvodu: „*Student je v komplexní práci s textem veden systémem úkolů, v nichž je neustále zapojován do řízené interakce s předpokladem, že si v konkrétní činnosti bude uvědomovat a osvojovat určité metodologické postupy, které jsou s překladatelskou prací spojeny a jsou základem úspěšného převodu textů*“ (s. 3). Nový text metodologicky navazuje na oba předchozí díly, což se odráží v jeho ustálené struktuře a členění. Monotematicitostí pak koresponduje především s dílem druhým.

Text-celek je členěn do deseti samostatných tematických oddílů-kapitol-lekcí, jimž je, stejně jako v díle druhém, předřazen oddíl A. Slovní zásoba (cca 290 samostatných slovníkových hesel), společný všem zvoleným tematickým okruhům. Konkrétně se jedná o tato témata: *Социальная политика, Рынок труда и политика занятости, Забота об образовании и квалификации человека, Забота о здоровье человека, Жилье и жилищный вопрос, Система социального обеспечения, Семья, Забота о хендикепованных и пожилых людях, Забота о социально слабых и дезинтегрированных гражданах, Социальное управление и его объекты.* Relativní tematická autonomnost jednotlivých lekcí umožňuje s učebním textem pracovat jak kontinuálně, tak selektivně. V mnohém text obsahově navazuje na problematiku přednášenou i v dalších disciplínách zmiňovaných studijních programů (Ruské reálie, Dějiny Ruska, Přehled ruské kultury apod.).

Každý tematický oddíl je pak strukturně rozdělen na B. Rusko-český oddíl, C. Česko-ruský oddíl a D. Kontrolu. Do oddílu B jsou zařazeny tři stylisticky odstíněné výchozí texty, některé odborné, jiné ryze publicistické. U téměř všech cvičných textů se jedná o adaptace autentických textů získaných z tisku, internetu, zčásti z odborné literatury. Cvičení zpracovaná k těmto textům jsou zaměřena především na zvládání překladu obtížných lexikálně-gramatických jevů. Tomu slouží i přehledně zpracované vybrané lexikální i gramatické jevy v rámečcích. Úkolem oddílu C je zvládnout základní metodologii překladu textu z mateřského do cizího jazyka. Úkoly a cvičení jsou zacíleny na hledání a překlad funkčních dominant, hledání překladových ekvivalentů a jejich variant. Tomuto účelu slouží česko-ruský miniglosář slov a slovních spojení, následuje překlad izolovaných vět a souvě-

tí. Teprve poté se přistupuje k překladu textu jako celku. V kontrolním oddílu D jsou pro zopakování zařazeny materiály z předchozích oddílů, ale rovněž doplňující a rozšiřující texty, které lze chápat jako fakultativní.

Celý text je nejen vhodnou učební pomůckou pro vysokoškolskou výuku ruštiny, a to především v překladatelských disciplínách, je ale i čítankou obsahově zajímavých textů. Mohou jej využít jak vysokoškolští studenti či pedagogové ve vzdělávacím procesu, tak všichni zájemci o problematiku současného Ruska v kontextu sociálních trendů Evropy 21. století.

Na závěr, stejně jako v recenzi druhého dílu řady, bych si dovolil několik kritických poznámek či spíše dobrých rad a doporučení. Řada textů určených pro překlad z češtiny a ruštiny je, dle mého soudu, pro začínající překladatele i přes jejich adaptaci náročná na hledání přesných překladových ekvivalentů. Ty totiž vzhledem k novosti pojmenovávaných skutečností povětšinou nenabízí ani společný rusko-českých slovníček, ani řada dostupných slovníků. Vzhledem k tomu, že se jedná o termíny úzce specifické, mohly by být zpracovány přímo za příslušnými texty drobným písmem pod čarou. Jako vhodný doplněk nácviku překladových dovedností by mohl sloužit zrcadlový překlad vybraných textů poskytující studentovi v počáteční fázi nácviku některá možná překladatelská řešení, byl by odražitěm pro hledání vlastních a kritické hodnocení nabízených řešení. Modifikací tohoto úkolu by mohlo být zařazení zpětného překladu úryvků z vybraných cvičných textů do závěrečného oddílu kontroly.

Ladislav Vobořil

Mezinárodní konference rusistů ve Vídni

Ve dnech 10.-13. května 2007 uspořádal Ústav slavistiky univerzity ve Vídni mezinárodní vědeckou konferenci na téma *Die russische Sprache und Literatur im 18. Jahrhundert: Tradition und Innovationen*. Konference se konala u příležitosti blížícího se životního výročí zesnulé vídeňské rusistiky a slavistiky *Gerty Hüttl-Folter (1923-2000)*. Zasedání se zúčastnili rusisté z osmi zemí: Ruska, Polska, Norska, Německa, Česka, Rakouska, Maďarska a Itálie.

Veškerá jednání probíhala v plénu. První den zahájila konferenci prof. Dr. Julianne B e s t e r s - D i l g e r. Jménem pořadatelů přivítala přítomné a seznámila je s rámcovým programem zasedání. Shromážděné účastníky konference přišel pozdravit děkan Filologické a kulturologické fakulty vídeňské univerzity prof. Dr. Franz R ö m e r. Uvítal účastníky na půdě vídeňské univerzity a popřál jim úspěšný průběh jednání a příjemný pobyt ve Vídni. Zmínil se mj. také o tom, že vídeňská slavistika, a zejména rusistika, byla vždy reprezentována předními odborníky, kteří dosahovali vynikajících badatelských výsledků. K nim patřila i zesnulá jubilantka. K účastníkům promluvil též ředitel Ústavu slavistiky prof. Dr. Stefan Michael N e w e r k l a. V krátkém proslovu zdůraznil nesporný přínos vědecké činnosti zesnulé jubilantky v rozvoji vídeňské rusistiky a slavistiky v období druhé poloviny 20. století. S potěšením oznámil přítomnost její dcery a vnučky. Zahájení se zúčastnil též mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Ruské federace v Rakousku Dr. Stanislav O s a d ě i j .